

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования Республики Тыва

Управление образование Тес-Хемского района РТ

МБОУ Самагалтайская СОШ №2 им. Монгуш А.О.

МР «Тес-Хемский кожуун РТ»

РАССМОТРЕНО

МО учителей
начальных классов

Бадан Б.Д. /Бадан Б.Д./

Протокол № 1
от « 28 » августа 2024г.

СОГЛАСОВАНО

Заместитель директора
по УВР:

Намзырай У.С. /Намзырай У.С./

УТВЕРЖДЕНО

Директор:

Намзырай А.Д. /Намзырай А.Д./

Приказ № 1
от « 28 » августа 2024 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Родной язык»

Самагалтай 2024

ТАЙЫЛБЫР БИЖИК

Тыва дылдың ажылчын программазын Тыва Республиканың ниити өөредилгезиниң эге школага Тыва дыл талазы-биле күрүне стандарттарынга дүүштүр 1-4 класстарга А.К.Ойдан-оолдун, Э. Д. Ондарның, Н. Ч. Дамбанын 2008 чылда тургусканы программага даянып тургускан. 4-ку класска тыва дылды А.К. Ойдан-оолдун, А.М. Белек-Байырнын ниити өөредилге черлеринге өөредилге ному-биле планнаттынган.

1-4 класстарга төрөөн дыл үстүкү класстарга өөренир литература эртемнериниң белеткел чадазы болбушаан, колдуунда-ла практиктиг сорулгаларны чедип алырынче угланган.

Эге класстарга тыва дылды өөредириниң **кол сорулгалары:**

1. Уругларның аас болгаш бижимел чугаазын, чаа чүвени билип алыр чүткүл-сонуургалын сайзырадыр. Уругларны медреселдиг шын номчуур, бижиир болгаш чугаалаарынга өөредир.
2. Оларга төрөөн дыл талазы - биле эге билиглерни бээри.
3. Уругларны ном ажыглаарынга чаңчыктырар болгаш оларның дылга сонуургалын, номчулга болгаш бижилге - биле холбаштыр бойдушту, ниитилелдин амыдыралын хайгаараарынга үндезилээш, өөреникчилерни материалистиг үзел – бодал – биле чепсеглээри.
4. Уругларны мораль болгаш эстетика талазы – биле кижизидери:эки мөзү-шынарлык, идепкейлиг, күш-ажылга ынак,хүлээнген херээнге харысалгалыг хамаатылар болурунга, таварышкан бөөгелерни бот-миннип ажып эртери.
5. Өөренип турар чүүлдерни сайгарып, бөлүктөп, деңнеп, түңнеп билиринге, оларның иштинден кол болгаш чугула чүүлдерни тып, тайылбырлаарынга өөреникчилерни таныштырары.

Тыва дылда 4кү класстың календарылыг планы бүдүн өөредилге чылында **68 шакты, неделяда 2 шакты** тургузуп турар:

Өөредилге планы дараазында номнар болгаш методиктиг сүмелерни ажыглаарын сүмелээн. 1-4 класстарга уругларның билиин хынаары – биле А. А. Алдын – оолдун «Эдертиглер болгаш диктантылар чыындызы», А.А.Алдын-оол «Диктантылар чыындызы» дөрт чылдыг эге школаның 1-4 класстарынга Кызыл-2010ч

Өөреникчилерниң билиглеринге, мергежилдеринге болгаш чаңчылдарынга кол негелделер

Өөреникчилер 4-кү классты дооскаш, дараазында билиглерни алган турар:

- сөстүң тургузуу: дазыл, чогаадылга болгаш өскертилге кожумактары; чугаа кезектери: чүве ады, демдек ады, кылыг сөзү, эдеринчилер; домак кижигүннери:чугула (кол сөс, сөглөкчи) болгаш ийиги чергениң.

Өөреникчилерниң алган турар мергежилдери:

- шын бижилгезин өөренип алганы сөстерлиг 55-65 хире сөстүг сөзүглелди чараш холжүү-биле чазыг чокка дүжүрүп азы адап бээрге бижири, аңаа херек таварылгада улуг секти, айтырыг болгаш кыйгырыг демдектерин шын салыры;

- фонетиктиг сайгарылганы кылыры: сөстерни слогтарга чарары, ажык болгаш ажык эвес уннерни ылгап, сөстерде үннерни болгаш үжүктөрни шын тодарадып билири;

- сөстерни тургузуг талазы-биле сайгарып билири (дазыл, чогаадылга, өскертилге кожумактарвын ылгаары);

- чугаа кезектерин болгаш оларның грамматиктиг демдектерин (чүве адының санын, падежин, кылыг сөзүнүң үелерин) билири;

- домакта сөстерниң аозында харылзаазын тургузар, оларны сөс каттыжыышкыннарынга чарар;

- домактарның бөдүүн синтаксистиг сайгарылгазын кылыр: чугаалаар сорулгазының аайы-биле оларның янзызын тодарадыр, чугула болгаш ийиги черге кежигүннерин аңгылаар, оларның аразында харылзаазын айтырыглар дузазы-биле тургузар;
- коллективтии-биле тургускан план ёзугаар 55-60 хире сөстүг эдертиг болгаш чогаадыг бижиир.

Өөредилге материалын хувааганы

№ п/п	Болуктернин аттары	Шагы
1	Ийиги болгаш ушку класстарга ооренген чуулдерин катаптаары	
2	Домак	
3	Созуглел	
4	Чуве ады	
5	Демдек ады	
6	Сан ады	
7	Ат орну	
8	Кылыг созу	
9	Наречие	
10	Чыл тончузунде катаптаашкын	
	Түңнел	

Программаны тургузуп тура дараазында принциптерни сагаан:

1. Коммуникативтиг принцип. Уругларның тыва дылда аас-чугаазын харылзаалыг чугаага сайзыраңгай, тодаргай болуру - биле аңгы-аңгы хевирлерин ажыглап билиринге өөредир.
2. Төрээн дылын шын, медреселдиг ажыглап билириниң принциви.
3. Көргүзүг материалдарын ажыглаар принцип.
4. Дес-дараалашкаан барымдаалаар принцип.
5. Уругларның назы-харын барымдаалаан принцип.

Тыва дылда өөредилге программанын шиңгээттингениниң чижек түңнелдери.

Төрээн дылды өөренигиниң түңнелинде өөреникчилер тыва дылды чон аразында харылзаажырының болгаш национал культуразының кол херексели деп медресеп билген турар ужурлуг. Ынчангаш уругларның төрээн дылынга эки хамаарылгазы, дылды шын, частырыг чок ажыглап билиринден хамааржыр. Тыва дыл уругларга өөредилгениң кол дозу база даап боданышкынының, медресеп билиишкининиң, чогаадыкчы чоруун сайзырадырынга кол херексел болур.

Тыва дылды өөренип турар үеде өөреникчилер аас – биле болгаш бижимел харылзаалыг чугаага бодунуң чогаадыкчы чоруун ажыглап, херек медээ - дыңнадыгны, өөредилге даалгаларын күүседиринге янзы-бүрү номнардан(өөредилге номнары, энциклопедия, словарьлар, солун-сеткүүлдерден) тып өөренир.

Төрөөн дылды өөренигиниң түңнелинде өөреникчилерниң чаа өөредилге материалын өөрениринге сонуггалы бедип, тыва дылды улаштыр бедик чадага өөренириниң дөзү болур.

Кижизидилге талазы-биле алырга, уруглар чугаа культуразының чурумунга, аас чугаазынга, төрөөн дылынга хамаарылгазы чоннуң сагыш-сеткилиниң бедик көдүрлүүшкүнүнүң херексели деп билип алыр ужурлуг.

4-кү классты доозуп тура тыва дылда программаны билип алганының планнаттыг түңнелдери.

Личностуг өөреникчилерниң өөренип алган турар билиглери:

Тыва дылды боданырының болгаш чон аразында харылзажырының эң-не кол херексели деп медереп билири

- өөредилгениң чедишкенин болурунун чылдагаанын тып билири;
- Тыва дылды билири дээр-ле национал культураның чоргааралы болур.
- Кижилерниң угаан-бодалын болгаш сагыш-сетклин илередир дылдың аңгы-аңгы хевирлерин сайзырадып билири.
- Чоннуң аас-чугаазының аялгаларынче кичээнгей салып билири.
- Тыва дылга сонуггалы бедип, ону хандыр өөренири болур.
- Аас болгаш бижимел чугаага дылды кайы хире билирин боду хынап билири болур

Өөреникчилерге хевирлеттинер билиглер:

- Төрөөн дылын камнап билир болгаш оон сайзыраарыга бодунуң улуг-хуузун кириштирип турарын медереп билири.
- Тыва дылды эстетиктиг омур-хевирниң кижизиттинеринге, кижилер аразында харылзааның дөзү кылдыр шилип алыры болур.

Метапредметтиг

Регулятивтиг өөреникчилерниң өөренип алган турар билиглери:

- Кичээлде кандыг сорулга салдынганын билген турар.
- Кичээлдин сорулгаларыга хамаарыштыр бодунуң кылыр ужурлуг ажылдарын планнап алыры.
 - Мергежилгелер бодаарда кандыг аргалар ажыглаарын медерелдиг шилип алыр ужурлуг.
- өөредилге үезинде берген даалгаларны дес-дараалаштыр база алгоритм ёзугаар кылып билир ужурлуг.
- Бодунуң болгаш эжиниң орфографтыг болгаш бижик демдектеринге кылган частырыгларын база боду бодун хынап билир ужурлуг.

өөреникчилерниң өөренип алыр аргалары:

- Башкы-биле демниг ажылдажышкын үезинде бердинген темага чаа сорулгаларны салып билири;

- Кылган ажылдарыңга болгаш ажыл үезинде бот хыналданы шын кылып турарын сайгарып, шинчилеп билири;
- Бодунуң ажылын планнап билири;

өөредиглиг

өөреникчилерниң өөренип алган турар билиглери:

- өөрөдилгеге херек билиглери энциклопедияларны, словарьларны, справочниктерни, өөрөдилге номнарын, Интернетти ажыглап тургаш тып билири;
- Тыва дылда схемаларны, модельдерни, демдектерни ажыглап билири;
- Белен таблица, схемаларны, сөзүглелдерни долдуруп билири;
- Дылда үннерни, үжүктөрни, сөстүң кезектерин, домак кежигүннерин, бөдүүн домактарны тып, анализтеп, сайгарып, деннеп, бөлүктөп билири;
- План ёзугаар өөрөнгөн материалды бөлүктөп, түңнеп билири;
- Номчаан сөзүглелдеринден кол утка илередип турар домактарны тып билири;
- Сөстөрдө орфограммаларны тып билири;

өөреникчилерниң өөренип алыр аргалары:

- Херек билиглери библиотекалардан, өөрөдиглиг литературадан болгаш Интернеттен тып билири;
- Медерелдиг болгаш хостуг аас болгаш бижимел чугааны тургузуп билири;
- Логиктиг угаап боданыышкынын аас болгаш бижимел чугаага шын тургузуп билири;
- Алган медээлерни критиктиг үнелеп билири;

Коммуникативтиг

өөреникчилерниң өөренип алган турар билиглери:

- Чугааны диалог хевирин билири.
- Эжи-биле ажылдап тургаш кайы арга шын дээрзин, эжинин үзел-бодалы-биле деңнештирип тургаш ниити түңнел үндүрүп шыдаар ужурлуг.
- Өөрөникчилер аразында сүмележип тургаш ниити түңнелди үндүрүптөри.
- Бодунуң үзел-бодалын илередип билири.
- Билдинмес чүүл бар болза, катап айтырып тургаш билип алыр аргалыг.
- Бот-боттарының аразында хынажып база кошкак өөрөнир эштеринге дуза кадып шыдаар ужурлуг.

өөреникчилерниң өөренип алыр аргалары:

- Салып алган сорулгаларын чедип алырда өске кижилерниң үзел – бодалдарын база дыңнап, үнелеп билири;
- Уруглар боттарының аразында дузалажып тургаш бот-боттарының аразында хыналданы шын чорудуп билири;
- Аас чугаага өөрөнип алган билиглери шын ажыглап билири;
- Эжинге дамчыдар херек медээни долу болгаш дес-дараалашкак кылдыр дамчыдып билири;

Тыва дылда чыл төңчүзүндө өөрөникчилерниң билип алган турар ужурлуг билиглери.

өөреникчилерни өөренип алган турар билиглери:

- Тыва дылды боданырының болгаш чон аразында харылзажырының эң-не кол херексели деп медресеп билири.
- өөредилгениң чедишкинниг болурунун чылдагаанын тып билири;
- Сөстүң тургузуу: дазыл, чогаадылга өскертилге кожумактары;
- Чугаа кезектери: чүве ады, демдек ады, кылыг сөзү, эдеринчилер;
- Домак кежигүннери: чугула болгаш ийиги чергениң кежигүннери.
- Коллективтии – биле тургускан план ёзугаар 45-50 хире сөстүг эдертиг болгаш чогаадыг бжиир.
- Тыва дыл кичээлдеринде билиглерин херек кырында чогаадыкчы ажыл үезинде, бодалдарын илередирде, аас болгаш бижимел чугаа үезинде ажыглап билири;
- өөредилге үезинде берген даалгаларны дес-дараалаштыр база алгоритм ёзугаар кылып билир уjurлуг.
- өөредилгеге херек билиглерни энциклопедияларны, словарьларны, справочниктерни, өөредилге номнарын, Интернетти ажыглап тургаш тып билири;
- Эжи-биле ажылдап тургаш кайы арга шын дээрзин эжиниңүзел-бодалы-биле деннештирип тургаш ниити түннел үндүрүп шыдаар уjurлуг.

Өөреникчилерниң өөренип алыр аргалары:

- Чугаа кезектерин тып, аңгылап билири;
- Орфографтыг частырыг туруп болур черни сөс иштинден тып билири;
- Төрээн дылын камнап билер болгаш ооң сайзыраарынга бодуну үлүг-хуузун кириштирип турарын медресеп билип, эстетиктиг овур-хевирниң кижизиттинеринге, кижилер аразында харылзааның дозу кылдыр шилип алыры болур.
- Дылдың дүрүмнерин ажыглап тургаш бодунун бодалдарын илередип билири;
- Медреселдиг болгаш хостуг аас болгаш бижимел чугааны тургузуп билири;

Предметтиг.

Өөреникчилерниң өөренип алган турар билиглери:

- Шын бижилгезин өөренип алганы сөстерлиг 45-50 хире сөстүг сөзүглелди чараш хол үжүү-биле чазыг чокка дүжүрүп азы адап бээрге бжири, аңаа херек таварылгаларда улуг секти, айтырыг болгаш кыйгырыг демдектерин шын салыры.
- Фонетиктиг сайгарылганы кылыры: сөстерни слогтарга чарары, ажык болгаш ажык эвес үннери ылгап, сөстерде үннерни болгаш үжүктөрни шын тодарадып билири;
- Сөстерни тургузуп талазы-биле сайгарып билири (дазыл, чогаадылга, өскертилге кожумактарын ылгаар).
- Чугаа кезектерин болгаш оларның грамматиктиг демдектерин (чүве адының санын, падежин, кылыг сөзүнүңүелерин) билири;
- Домакта сөстерниң аразында харылзаанын тургузар, оларны сөс каттыжышкыннарынга чарар;
- Домактарның бөдүүн синтаксистиг сайгарылгазын кылыр: чугаалаар сорулгазының аайы-биле оларның янзызын тодарадыр, чугула болгаш ийиги чергениң кежигүннерин аңгылаар, оларның аразында харылзаанын айтырыглар дузазы-биле тургузар.
- Коллективтии – биле тургускан план ёзугаар 45-50 хире сөстүг эдертиг болгаш чогаадыг бжиир.

Өөреникчилерниң өөренип алыр аргалары.

- Тыва дылда синоним, антоним сөстөрни деңнеп тургаш тып билири;
- Бердинген сөстүң долу фонетиктиг сайгарылгазын кылып билири;
- Бодунуң кылган ажылын долузу-биле хынап, бодунга демдекти шын салып билири;
- Чогаадыг бижип тургаш бодунуңүзел-бодалын долузу- биле бодунуң сөстери-биле аас болгаш бижимел хевирге дамчыдып билири;
- Домакта сөстөрни аразында харылзаазын тып, оларны сөс каттыжышкыннарынга чарып билири;
- Домактың синтаксистиг сайгарылгазын кылып билири;
- Чугаа кезектерин тып, аңгылап билири;
- Орфографтыг частырыг туруп болур черни сөс иштинден тып билири;

Чогаадыкчы ажылдар.

өөреникчилерниң өөренип алган түрар билиглери:

- План ёзугаар сөзүглелди тургузуп билири;
- Бердинген чуруктарга чогаадыгларны тургузуп чогаадып билири;
- Даалгаларлыг мергежилгелерни шын, медреселдиг кылып билири;
- Тыва дыл кичээлдеринде билиглериң херек кырында чогаадыкчы ажыл үезинде, бодалдарын илередирде, аас болгаш бижимел чугаа үезинде ажыглап билири;

Өөреникчилерниң өөренип алыр аргалары:

- Бодунуң чогаадыыңа чурук чуруп билири;
- Дылдың дүрүмнерин ажыглап тургаш, бодунуң бодалдарын илередип билири;
- Домактарда кылган частырыгларны тып, эдип билири.
- Эгезин берген чугааны улаштыр чогаадып билири;

Тыва дылдын календарь – тематиктиг планы (4 класс)

№	Кичээлдин темазы	Шагы	Ниити билиглер	Оореникчинин билиг, мергежилдеринге кол негелделер	Эртер хуну	
					план	факт
Ийиги болгаш ушку класстарга ооренгенчуулдерин катаптаары -11шак						
1	Домак.	1	Домак деп чул? Утказынын аайы-биле домактарны ылгап билир. Бижик демдектерин шын хереглеп билир. Харылзаалыг чугаа деп чул?	Билген турар: домактын чугула болгаш ийиги черге кижигуннерин; состернин харылзаазын болгаш домактын соолунге бижик демдектерин.	02.09	
2	Домакта состернин харылзаазы.	1			04.09	
3	Домактын чугула болгаш ийиги черге кижигуннери	1	Кол сос, соглекчи болгаш ийиги чергенин кижигун-нерин домактан тып билир. Дурумнени билген турар.		06.09	
4	Созуглелдин янзылары: тоожуушкун, чурумал, угаап боданышкын	1	Дурумну билген турар. Созуглелдин утказын билген турар.	Билген турар: созуглелдин темазын, кол бодалын, кезекте-рин, кезек бурузунде домактар-нын утка талазы-биле харылзаа-зын, созуглелдин планын.	09.09	
5	Уннер болгаш ужуктер. Слог.	1	Ажык, ажык эвес уннерни состерден тодарадып билир. Состерни слогтарга чарып билир.	Билген турар: ун, ужуктун ылгалын; ыткыр болгаш дулей уннернин база дакпырлаан ажык эвес уннернин шын бижилгезин.	11.09	
6	Ажык эвес уннерни дакпырлап бижири.	1	Дакпырлаан ажык эвес ужуктерни сос иштинге шын бижип билир. Куштуг болгаш кошкак ажык эвес уннерни ылгап билир.		16.09	
7	Куштуг болгаш кошкак ажык эвес уннер.	1	Дакпырлаан ажык эвес ужуктерни сос иштинге шын бижип билир. Куштуг болгаш кошкак ажык эвес уннерни ылгап билир.		18.09	
8	Чуве адынын морфологтуг сайгарылгазы.	1	Дакпырлаан ажык эвес ужуктерни сос иштинге шын бижип билир. Куштуг		20.09	

			болгаш кошкак ажык эвес уннерни ылгап билир.			
9	Хыналда диктант «Чараа-чечен». (КОЖОО)	1	Ооренген состеринге диктантыны бижип билир.	Ооренген дурумнерге диктантыны бижип дамчыдары	23.09	
10	Частырыглар-биле ажыл. Дазыл болгаш торел состер	1	Торел состерни тодарадып болгаш тургузуп билир. Домактар чогаадып, утказын тайылбырлап билир.	Билген турар: состун дазылын, кожумаан (чогаадылга, оскертилге кожумактары).	25.09	
11	Дазыл болгаш кожумактар.	1	Состун тургузуу сайгарар		27.09	
12	Чогаадылга кожумактары.	1	Чогаадылга кожумактарын шын тып шыяры. Созуглелди частырыг чок шын дужуруп бижип билир	Билген турар: ооренгени дурумнерге состерни шын бижиирин; кожумактарын ылгап билири.	30.09	
13	Оскертилге кожумактары.	1	Оскертилге кожумактарын таныыр. Оларнын утказын билир Соске шын ажыглап шыдаар.	Ооренген кожумактарын ылгап билген турар. Чогаадылга болгаш оскертилге кожумактарын ажыглап чаа сотер тургузар	02.10	
14	Оскертилге кожумактары.	1	Оскертилге кожумактарын таныыр. Оларнын утказын билир Соске шын ажыглап шыдаар.	Ооренген кожумактарын ылгап билген турар. Чогаадылга болгаш оскертилге кожумактарын ажыглап чаа сотер тургузар	04.10	
15	Дефистеп бижиир нарын состер. Дазылы кызырылган нарын состер	1	Нарын состерни шын бижип билир. Аас болгаш бижимел чугаага хереглеп шыдаар.	Билген турар: дефистеп бижиир нарын состерни; дазылы кызырылган нарын состерни	07.10	
Домак						
16	Домак дугайында билиг.	1	Домактарнын болуктерин билир. Чугула болгаш ийиги черге кежигуннерин тодарадып, шыйып шыдаар	Билген турар: домак дугайында дурумун ооренир. Бодун болгаш нарын домактарны ылгап билири	09.10	
	Нарын домак.					
17	Чангыс аймак кежигуннерлиг домактар.	1	Чангыс аймак кежигуннерлиг домактарнын холбажыр аргаларын билиндирер.	Билген турар: чангыс аймак кежигуннернин шын бижилгезин, частырыгларны тып болгаш тайылбырлап билири. Билген турар: санаар ун аяны;	11.10	
18	Чангыс аймак кежигуннернин холбажыр	1				

	аргалары.			эвилелдер чок база болгаш, а, ынчалза-даа, биле деп эвилелдер-биле каттышкан чангыс аймак кежигуннерлиг домактарны.		
19	Хыналда диктант "Алдын кус»	1	Дыннаан созуглелин бижип дамчыдары		14.10	
20	Диктантынын анализи. Дорт чугаалыг домактар. (Адалгалыг домактар).	1	Дорт чугаалыг болгаш адалгалыг домактарны таныыр. Оларны аянныг номчуур. Бижик демдектерин шын салып билир. Кандыг – бир темага диалог туругузуп билир.Диалогка бижик демдектерин шын хереглешыдаар.	Билген турар: диалог болгаш дорт чугаалыг домактарны болгаш оларга бижик демдектерин салырын; адалгалыг домактарны.	16.10	
21	Дорт чугаалыг домактар. (Адалгалыг домактар)	1	Дорт чугаалыг болгаш адалгалыг домактарны таныыр. Оларны аянныг номчуур. Бижик демдектерин шын салып билир. Кандыг – бир темага диалог туругузуп билир.Диалогка бижик демдектерин шын хереглешыдаар.	Билген турар: диалог болгаш дорт чугаалыг домактарны болгаш оларга бижик демдектерин салырын; адалгалыг домактарны.	18.10	
22	Диалог.	1	Дорт чугаалыг болгаш адалгалыг домактарны таныыр. Оларны аянныг номчуур. Бижик демдектерин шын салып билир. Кандыг – бир темага диалог туругузуп билир.Диалогка бижик демдектерин шын хереглешыдаар.	Билген турар: диалог болгаш дорт чугаалыг домактарны болгаш оларга бижик демдектерин салырын; адалгалыг домактарны.	21.10	
Созуглел – 1 ш						
23	Созуглел. Созуглелдин кол темазы болгаш кол бодалы.	1	Харызаалыг чугаа деп чул дээрзин билир. Чугаанын темазын, кол бодалын илередип шыдаар. Кезектерге чарып алгаш чугаалар билир.	Созуглел деп чул, оон кол темазын тодарадып билген турар	23.10	
24	Созуглел. Созуглелдин кол	1	Харызаалыг чугаа деп чул дээрзин	Созуглел деп чул, оон кол темазын		

	темазы болгаш кол бодалы.		билир. Чугаанын темазын, кол бодалын илередип шыдаар. Кезектерге чарып алгаш чугаалар билир.	тодарадып билген турар		
Чуве ады -10ш						
25	Чуве адынын дугайында нити билиг.	1	Дурумнерни сдоктаадып алган турар. Чуве аттарын чугаага болгаш бижикке шын хереглеп билир турар. Тыва дылдын падежтерин, айтырыгларын билир боор. Чуве адынын падежин шын тодарадып шыдаар.	Билген турар: хойнун санында чуве аттарынын падежтерге оскерлирин; чуве адынын хамаарылга хевирин; орус дылдан улегерлеп алган состернин падежтерге оскерлирин; оларнын шын бижилгезин; хуу болгаш ниити чуве аттарын; чоок болгаш удурланышкак чуве аттарын шилип билири.	25.10	
26	Чуве аттарынын падежтерге оскерлири. Чангыстын саны.	1	Дурумнерни сдоктаадып алган турар. Чуве аттарын чугаага болгаш бижикке шын хереглеп билир турар. Тыва дылдын падежтерин, айтырыгларын билир боор. Чуве адынын падежин шын тодарадып шыдаар.		06.11	
27	Адаарынын падежи. Кым? Чуу?	1	Адаарынын болгаш хамаарыштыларынын падежинде чуве аттарын тодарадып чугаага хереглеп билир болур.		08.11	
28	Хамаарыштыларынын падежи. Кымнын? Чунун?		хамаарыштыларынын падежинде чуве аттарын тодарадып чугаага хереглеп билир болур.		11.11	
29	Бээринин падежи. Кымгы? Чуге? Каяа?	1	Бээринин болгаш онаарынын падежтерин чугаага шын хереглеп шыдаар болур.		13.11	

30	Онаарынын падежи Кымны? Чуну?				15.11	
31	Турарынын падежи. Кымда? Чуде? Кайда?	1	Турарынын падежин чугаага ажыглаары Унеринин падежинин кожумактарын бижири		18.11	
32	Унеринин падежи. Кымдан? Чуден? Кайбын?	1			20.11	
33	Углаарынын падежи. Кымче? Чуже? Кайнаар? Чуве аттарынын падежтерге оскерлири. Чангыстын саны деп теманы туннээри	1	Углаарынын падежинде состерни шын бижири Ооренген билиглери хереглеп билир. Бот ажылга бодунун билиин хынаар.Практиктиг ажылдар		22.11	
34	Чуве аттарынын падежтерге оскерлири.	1	Бот ажылга бодунун билиин хынаар.Практиктиг ажылдар		25.11	
35	Чангыстын саны деп теманы туннээри	1				
36	Хыналда диктант «Кыш»	1	Диктантыны дыннап бижиир Ооренген билиглери ажыглап билир.	Билген турар: ажылды бот тускайлан кылып билири	26.11	
37	Частырыглар-биле ажыл.	1			27.11	
38	Хойнун санында чуве аттарынын падежтерге оскерлири	1	Бот ажыл. Сос болгаш домак биле ажыл.		29.11	
39	Чуве адынын хамаарылга хевири.	1	Созуглел-биле ажыл. Хайгаарал болгаш анализ.		03.11	
40	Орус дылдан улегерлеп алган состернин падежтерге	1	Чурук-биле ажыл.		05.12	

	оскерлири					
41	Хыналды ажыл.	1	Алган билиглерни хынаары	Билген турар: ажылды бот тускайлан кылып билири	02.12	
Демдек ады -8 шак						
42	Демдек адынын утказы болгаш харыылаар айтырыглары	1	Бот ажыл Хайгаарал болгаш анализ ажылы		04.12	
43	Демдек адынын утказы болгаш харыылаар айтырыглары	1	Бот ажыл Хайгаарал болгаш анализ ажылы		06.12	
44	Укталбаан болгаш укталбаан демдек аттары	1	Демдек адынын дугайында билири. Оларны домак иштинден тып билири.	Билген турар: укталбаан болгаш укталган демдек аттарын; чоок болгаш удур-ланышкак уткалыг демдек аттарын; оларны шын бижжирин; дорт болгаш кожурген уткалыг демдек аттарын ажыглаарын	09.12	
45	Укталбаан болгаш укталбаан демдек аттары	1	Демдек адынын дугайында билири. Оларны домак иштинден тып билири.		11.12	
46	Удурланышкак болгаш чоок уткалыг демдек аттары	1	Удурланышкак болгаш чоок уткалыг демдек аттарын тып ылгап билири		13.12	
47	Хыналда диктант «Ушкан пош»	1			16.12	
48	Частырыглар-биле ажыл. Демдек аттарынын чуве аттары-биле холбаазы	1	Демдек ады деп чул дээрзин билири, оларнын айтырыгларын болгаш арыннарын билири		18.12	
49	Демдек аттарынын кожумактарын шын бижири. Демдек аттарынын тургузуун шын сайгарары	1			20.12	
50	Демдек аттарынын кожумактарын шын бижири. Демдек аттарынын тургузуун шын сайгарары	1	Демдек ады деп чул дээрзин билири, оларнын айтырыгларын болгаш арыннарын билири		23.12	

51	Ооредиглиг эдертиг «Кужугет Октай»	1	Эдерти бижип дамчыдары.	Билген турар: аас болгаш бижимел чугаанын ылгалын; состернин шын бижилгезин; домактарнын аразында харылзаазын	25.12	
52	Онаалгалыг хыналда диктант «Дилги»	1	Алган билиглерин ажыглап билири	Билген турар: ооренип эрткени дурум-нернин шын бижилгезин	27.12	
Сан ады – 5 шак						
53	Диктантынын анализи. Сан ады, оон утказы, айтырыглары	1	Частырыгларын анализтеп билиринге ооредир. Сан ады деп чул дээрзин билири	Билген турар: сан адынын утказын, айтырыгларын; сан аттарынын болук-терин; сан аттарынын чуве аттары-биле холбаазын; оларны шын бижиин	13.01	
54	Диктантынын анализи. Сан ады, оон утказы, айтырыглары		Частырыгларын анализтеп билиринге ооредир. Сан ады деп чул дээрзин билири		15.01	
55	Тун болгаш дугаар сан аттары	1	Тун болгаш дугаар сан аттары ажыглаары		17.01	
56	Сан аттарынын чуве аттары-биле холбаазы	1	Сан аттарын чуве аттары-биле кады ажыглаары		20.01	
57	Сан аттарынын чуве аттары-биле холбаазы	1	Сан аттарын чуве аттары-биле кады ажыглаары		22.01	
58	Тун болгаш дугаар сан аттарын чугаага ажыглаары	1	Тун болгаш дугаар сан аттарын чугаага ажыглаары		24.01	
59	Сан адынын дугайында алган билиглерин туннээри.	1	Алган билиглерин ажыглап билири		27.01	
60	Сан адынын дугайында алган билиглерин туннээри. Тест	1	Алган билиглерин ажыглап билири		29.01	
61	Частырыглар-биле ажыл.	1	Алган билиглерин ажыглап билири		31.01	
Ат орну-7 шак						
62	Ниити билиг. Ат орнунун арыннарга болгаш саннарга оскерлири	1	Ат орнунун дугайында нити билиг бээри.	Арыннын ат оруннарын саннарга болгаш арыннарга оскертип билир	03.02	
63	Ниити билиг. Ат орнунун	1	Ат орнунун дугайында нити билиг	Арыннын ат оруннарын саннарга	05.02	

	арыннарга болгаш саннарга оскерлири		бээри.	болгаш арыннарга оскертип билир		
--	-------------------------------------	--	--------	---------------------------------	--	--

64	Арыннын ат оруннарынын падежтерге оскерлири.	1	Арыннын ат оруннарынын падежтерге оскерлири.	Арыннын ат оруннарын падежтерге оскертип билир; ат орнунун морфологтут сайгарылгазынын эн бодуун хевирин билир.	07.02	
65	Арыннын ат оруннарынын хереглели, чугаага ужур-дузазы.	1	Арыннын ат оруннарынын чугаага ужур-дузазы.		10.02	
66	Чурук-биле ажыл. «Куштарга болгаш дириг амытаннарга мээн дузам» деп чугаа тургузар.	1	Бодунун бодалын дамчыдып билири	Аас болгаш бижимел чугаанын ылгалын; сосстернин шын бижилгезин; домактарны шын тургузуп билирин; ат оруннарын шын ажыглап болгаш тып билири. Ат орнунга хамаарышкан ооренип эрткени чуулдерин билген турар.	12.02	
67	Шилилгелиг диктант. Карточкалар-биле ажыл.	1	Арыннын ат оруннарын тывары		14.02	
68	Карточкалар-биле ажыл.	1				
69	«Ат орну» деп темага хыналда текст.	1			17.02	
70	Шилилгелиг диктант болгаш тестиге анализ. Частырыглар-биле ажыл.	1	Частырыгларын тып, сайгарары		19.02	

Кылыг созу – 14 шак

71	Кылыг созунун дугайында билиг. Кылыг созунун чугаага ужур-дузазы.	1	К.с.утказын,айтырыгларын, уелерин билири	Кылыг созун оске чугаа кезектеринден ылгап билири.	21.02	
72	Кылыг созунун уелерге, арыннарга болгаш саннарга оскерлири.	1	К.с. амгы уезин тып билири оон айтырыгларын болгаш кожумактарын айтып билири	Кылыг созунун уелерге оскерлирин; болур болгаш болбас кылдыныглар илередир хевирлерин билген турар.	24.02	
73	Кылыг созунун болур болгаш болбас кылдыныглар илередири.	1			26.02	
74	Кылыг созунун амгы уези.	1	К.с.амгы уезин тып билири, кожумаан	Кылыг созунун амгы уези уш	28.02	

			айтып билири	арынныг, ийи санныг.		
75	Кылыг созунун эрткен уези.	1	К.с.эрткен уезин тып билири, кожумаан айтып билири	Кылыг созунун эрткен болгаш келир уези арыннарга, саннарга оскерлирин билген турар.	03.03	
76	Кылыг созунун келир уези.	1	К.с.келир уезин тып, оон кожумактарын айтып билири		05.03	
77	Кылыг созунун уелери. Бот ажыл (быжыглаашкын)	1			07.03	
78	Болук чуруктар ёзугаар ооредиглиг чогаадыг (ар 139)	1	К.с дужаал хевирин созуглел иштинден тып,шын хереглеп билири	Болуушкуннун дес-дараалашкаан, план ёзугаар чогаадыг бижип билири.	10.03	
79	Хыналда диктант	1	Хыналда ажыл	Дыннаан чуулун шын бижип дамчыдары	12.03	
80	Диктантынын анализи. Кылыг созунун дужаал хевиринин дугайында билиг.	1	К.с.даар хевирин, айтырыын, утказын билири	Дужаал болгаш даар хевиринин кылыг состеринин утказын, арыннарга болгаш саннарга оскерлирин; даар хевирнин айтырыглары, кожумактары арыннар, саннарга оскерлири.	14.03	
81	Кылыг созунун даар хевирин.	1	Алган билиглерин практика кырынга ажыглап билири		17.03	
82	Кылыг созунун дужаал болгаш даар хевирлери быжыглаашкын	1	Алган билиин практикага ажыглап билири		19.03	
83	Кылыг созунун дужаал болгаш даар хевирлери быжыглаашкын	1	Алган билиин практикага ажыглап билири	Дужаал болгаш даар хевиринин кылыг состеринин утказын, арыннарга болгаш саннарга оскерлирин; даар хевирнин айтырыглары, кожумактары арыннар, саннарга оскерлири.	21.03	
84	Кылыг созунун дужаал болгаш даар хевирлери быжыглаашкын	1			24.03	
85	Сагындырыглыг диктант «Холдарны ургулчу чуур»	1	Чугаа кезектеринин утказын, оларны шын ажыглап билири	Ооренген орфографтыг болгаш пунктуастыг дурумнерни билири.	02.04	

86	Диктантаынын частырыгылары-биле ажыл. Грамматиктиг сайгарылга.	1	Алган билиглерин шын ажыглап билири		04.04	
87	Грамматиктиг сайгарылга.	1	Алган билиглерин шын ажыглап билири		07.04	
88	Грамматиктиг сайгарылга.	1			11.04	
Наречие – 2 ш						
89	Наречие	1	Наречие деп чул дээрзин билири	Наречие – оскерилбес чугаа кезээ. Домак иштинден шын тып, тодарадыры	14.04	
90	Кылыг созунун дужаал болгаш даар хевирлери быжыглаашкын	1			17.04	
91	Чогаадыкчы диктант.	1	Алган билиин практикага ажыглап билири		06.05	
Чыл тончузунде катаптаашкын – 7 шак						
92	Домак. Домактын чугула болгаш ийиги черге кижигуннери.	1	Домактар сайгарылгазы	Домактын чугула болгаш ийиги черге кижигуннерин тып билири.	08.05	
93	Домактын чугула болгаш ийиги черге кижигуннери.				12.05	
94	Чангыс аймак кижигуннерлиг домактар.	2	Алган билиглерин шын ажыглап билири	Чангыс аймак кижигуннернин холбажыр аргалары; санай адап турда бижик демдектери, оларны аас болгаш бижимел чугаага ажыглап билири.	14.05 16.05	
95	Чангыс аймак кижигуннерлиг домактар.	1	Алган билиглерин шын ажыглап билири		19.05	
96	Чангыс аймак кижигуннерлиг домактар.	1	Алган билиглерин шын ажыглап билири	Чангыс аймак кижигуннернин холбажыр аргалары; санай адап турда бижик демдектери, оларны аас болгаш	21.05	

				бжимел чугаага ажыглап билири.		
97	Сос. Состун тургузуу.	1	Состун тургузуу	Билген турар: состун дазылын, кожумаан (чогаадылга, оскертилге кожумактары). Билген турар: ун, ужуктун ылгалын; ыыткыр болгаш дулей уннернин шын бижилгезин. Ооренген чугаа кезектерин бот-боттарындан ылгап билири.	23.05	
98	Сос. Состун тургузуу.	1			26.05	
98	Кошкак ыыткыр болгаш кошкак дулей уннерни шын бжири	1	Кошкак ыыткыр болгаш кошкак дулей уннерни шын бжири		27.05	
99	Кошкак ыыткыр болгаш кошкак дулей уннерни шын бжири	1			28.05	
100	Хыналда диктант	1	Алган билиин практикага ажыглап билири		29.05	
101	Частырыглар – биле ажыл. Катаптаашкын.	1	Ооренган чуулдерин катаптаары.		30.05	
102	Катаптаашкын. Чугаа кезектери. Кылыг созу.	1	Чугаа кезектерин шын тодарадыры. Чуве аттарынын оскерлири.			
103	Катаптаашкын. Чугаа кезектери. Кылыг созу.	1				

